

แรงจูงใจในการเป็นนักการเมือง : ศึกษากรณีนักการเมืองของจังหวัด เชียงราย

นายบำเพ็ญ บินไทยสงค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

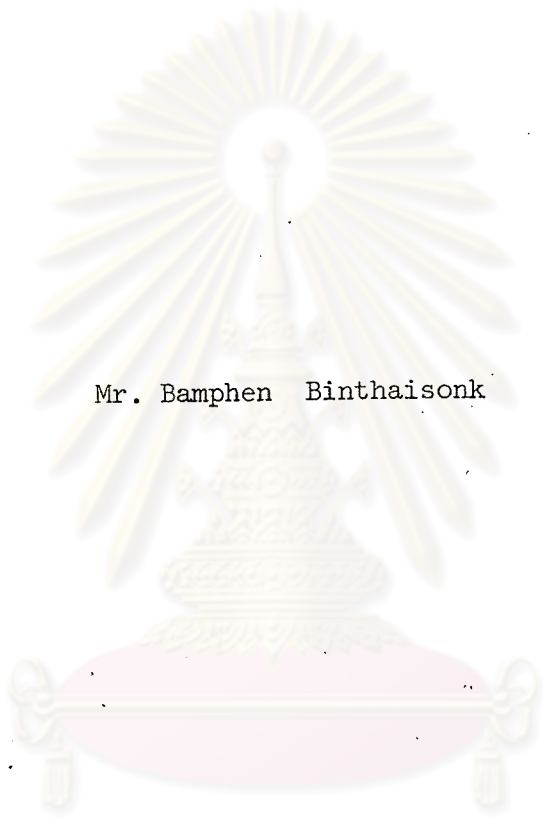
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-537-1

013186

I1609162

MOTIVE TO BE POLITICIANS : A CASE STUDY OF CHIANG RAI

Mr. Bamphen Binthaisonk

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แรงจูงใจในการเป็นนักการเมือง : ศึกษารณีนักการเมือง

จังหวัด เชียงราย

โดย

นายบำเพ็ญ ชินไทยสงค์

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

— ม —

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตรนารักษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตลอดทั้งอาชีพซึ่งเป็นทรัพยากรของแต่ละบุคคลมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับนักรการเมือง

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่า เมื่อนำปัจจัยด้านแรงจูงใจและทรัพยากรมาพิจารณาร่วมกันแล้ว สามารถแบ่งประเภทนักรการเมืองของจังหวัด เชียงรายออก เป็น 4 ประเภท คือ

1. นักรการเมืองที่มีทรัพยากรมาก และมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับสูง หรือ เรียกว่านักรการเมืองอาชีพ
2. นักรการเมืองที่มีทรัพยากรมาก แต่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับต่ำ หรือ เรียกว่านักรเมืองนายทุน
3. นักรการเมืองที่มีทรัพยากรน้อย แต่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง หรือ เรียกว่านักรเมืองสมัครเล่น
4. นักรการเมืองที่มีทรัพยากรน้อย และมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับต่ำ หรือ เรียกว่านักรเสี่ยงโชคการเมือง

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจและทรัพยากรมีความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับนักรเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Motive to be Politicians : A Case Study
 of Chiang Rai
Name Mr. Bamphen Binthaisonk
Thesis Advisor Associate Professor Pornsak Phongphaew, Ph.D.
Department Government
Academic Year 1985

ABSTRACT

The objective of this thesis is to study the motive of some of Chiang Rai people to be politicians such as members of the House of Representatives, member of Provincial Organization Council and member of municipal Council. The thesis also includes a study on resources and the extent to which they are used when they enter politics. These resources assume political, social, and economic natures.

The sample used in this study are taken from those politicians elected in 1983 (B.E. 2526) and in 1985 (B.E. 2528). These are 6 members of the House of Representatives, 30 members of Provincial Organization Council, and 18 members of Municipal Council. The type of sampling used is that of purposive sampling and interviews are used-in order to get more information needed.

The results of the research are as follows : basic factors motivated Chiang Rai people to participate or go into politics are 1) political efficacy, 2) political trust, 3) fulfilment of un-

conscious desire, 4) search for political prestiges 5) safeguarding personal interest, and 6) upkeeping of social justice. In addition, it is found that educational level, economic and social status, and professions of politicians have great impact in motivating people to participate in politics, and eventually is becoming politicians. The research categorizes the Chiang Rai politicians into 4 types :

- 1) politicians who have a lot of resources and high level of motivation in political participation or professional politicians;
- 2) politicians who have a lot of resources, but a low level of motivation in political participation or business-like politicians;
- 3) politicians who have few resources, but a high level of motivation in political participation or amateur politicians;
- and 4) politicians who have few resources and a low level of motivation in political participation or opportunistic politicians.

It can be concluded that factors of motivation and resources have much influence on political participation, especially in including people to be become politicians.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสำเร็จของ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นเอกประการ การให้ความช่วยเหลือครั้งนี้ เป็นการให้ที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ายิ่งที่ผู้วิจัยจะขอจารึกไว้ตลอดไป และขอขอบคุณในความช่วยเหลือในครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ และรองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน เป็นต้นว่า รองผู้ว่าราชการจังหวัด กาฬสินธุ์ (นายปรกรณ์ ประพิณ) ปลัดจังหวัดเขียงราย (เรือดรี ปรึษา ต้นไพบูลย์) จำจังหวัดเขียงราย (นายบรรลือศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ให้อิสระเสรีในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างเต็มที่ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ

ผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา เป็นห่วงและให้กำลังใจอยู่เสมอคือ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ คุณยุพดี ทิยาพันธ์ และคุณดำรงเกียรติ-คุณวัชรวิภาจจนสุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณน้องสุนทร ลีชีทวน คุณชุมพล แพร่หลวง และคุณเอมอร ญาณะ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล พิมพ์คำสัมภาษณ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสุนทร ที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลทุกอย่างจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่สมบุรณ์ บินไทยสงค์ และพี่น้องร่วมสายโลหิตทุกคนที่คอยให้กำลังใจและเป็นห่วงอยู่เสมอ แม้ว่าคุณพ่อจะจาก ไปแต่สายเลือดของความ เป็นพี่น้องยัง เข้มข้นอยู่เสมอ

ผู้ที่อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จในครั้งนี้คือ คุณเยาวลักษณ์ บินไทยสงค์ ลูกเบลล์ และลูกบี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณเยาวลักษณ์ ได้ให้กำลังใจและเป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่งที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ส่วนลูกเบลล์และลูกบี แม้ว่าลูกจะยังเยาว์วัย แต่ดูเหมือนว่าลูกทั้งสองรู้และเข้าใจปัญหาของพ่อ ลูกทั้งสองจึงไม่ได้สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับพ่อแต่ประการใด ตรงกันข้ามลูกทั้งสองกลับเป็นเด็กที่ฉลาด กล้าหาญ อดทน และมีความรับผิดชอบต่อตัวเองสูง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เกินวัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบรรดาสมาชิกสภาจังหวัด เชียงราย สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามและตอบคำถาม โดย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณมงคล จงสุทธนามณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้ช่วยเหลือในการให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขออุทิศความดีงานและสารัตถประโยชน์ของวิทยานิพนธ์นี้ จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้คุณพ่อสุด บินไทยสงค์ ที่ได้จากไปโดยไม่มีวันกลับ จงมีความสุขเกษมศานต์ในสัมปรายภพ เบื้องหน้า ถ้าหากคุณพ่อยังมีชีวิตอยู่คุณพ่อคงจะมีความชื่นชมยินดีและมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จครั้งนี้ เป็นอย่างยิ่ง

ผลงานการวิจัยนี้อาจจะไม่สมบูรณ์หรือมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดและหากผลงานการวิจัยครั้งนี้มีสารัตถประโยชน์อยู่บ้าง ผู้วิจัยมอบให้อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ และท่านผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บำเพ็ญ บินไทยสงค์
27 พฤษภาคม 2529

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ท
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและสภาพปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ตัวแปรในการวิจัย.....	5
นิยามตัวแปร.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประชากรและตัวอย่างของการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูล.....	9
2. กรอบทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับนักรการเมือง.....	10
การแบ่งประเภทนักรการเมือง.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	16
แรงจูงใจของนักรการเมือง.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

นักการเมืองกับแรงจูงใจในการแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ.....	30
นักการเมืองกับแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการของจิตใจ.....	31
นักการเมืองกับแรงจูงใจในการรักษาความเป็นธรรมของสังคม.....	32
นักการเมืองไทยกับแรงจูงใจในการเข้าสู่การเมือง.....	37
3. โครงสร้างทาง เศรษฐกิจ-สังคมและการเมืองของ เชียงราย	
โครงสร้างทาง เศรษฐกิจของจังหวัด เชียงราย.....	43
สภาพทางสังคมของจังหวัด เชียงราย.....	48
สภาพทางการเมืองของจังหวัด เชียงราย.....	52
มติดการ เข้าสู่การเมืองของนักการเมืองระดับต่าง ๆ	56
มติดการ เข้าสู่การเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	56
มติดการ เข้าสู่การเมืองของสมาชิกสภาจังหวัด.....	62
มติดการ เข้าสู่การเมืองของสมาชิกสภาเทศบาล.....	68
4. สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรกับนักการเมือง.....	75
นัยสำคัญของทรัพยากรต่อระบบการเมือง.....	76
ความสำคัญของการศึกษาต่อการ เป็นนักการเมือง.....	80
ความสำคัญของการรายได้ต่อการ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการ เป็นนักการเมือง.....	84
ความสำคัญของการอาชีพต่อการ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ นักการเมือง.....	86
5. นักการเมืองกับแรงจูงใจในการ เข้าสู่การเมือง.....	93
นัยสำคัญของความสำนึกในความสำคัญทางการเมือง.....	93
นัยสำคัญของความไว้วางใจในทางการเมืองต่อการมีส่วนร่วมทาง การเมือง.....	99

สารบัญ (ต่อ)

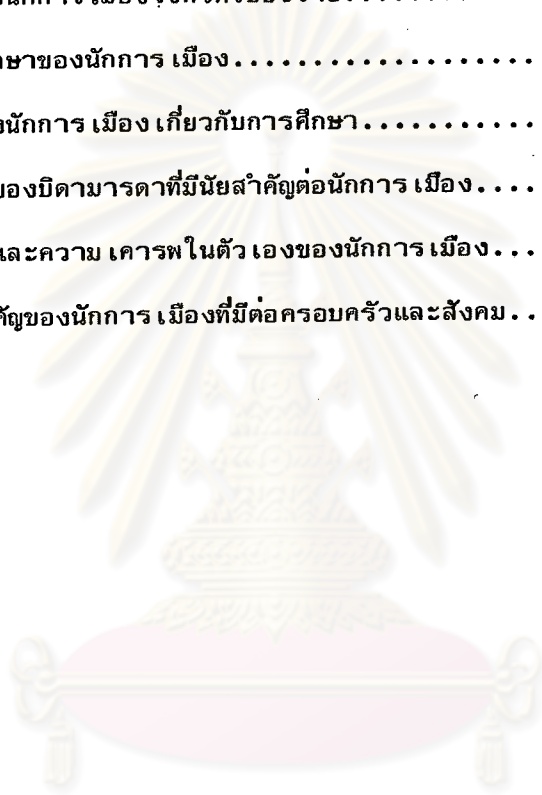
บทที่	หน้า
นักการเมืองกับการสนองต่อความต้องการของจิตใต้สำนึก.....	105
นัยสำคัญของชื่อเสียง เกียรติยศ ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักการเมือง.....	111
นัยสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของตนเองต่อการมีส่วนร่วมทาง การเมือง.....	113
นัยสำคัญของการรักษาความเป็นธรรมของสังคมต่อการมีส่วนร่วมทาง การเมือง.....	115
6. ประเภทนักการเมือง.....	119
นักการเมืองที่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงและ ทรัพยากรมาก.....	122
นักการเมืองที่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง แต่มีทรัพยากรน้อย.....	124
นักการเมืองที่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำ และมีทรัพยากรต่ำ.....	125
นักการเมืองที่มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำ แต่มีทรัพยากรมาก.....	126
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาลและ สมาชิกสภาจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2523 และ 2528.....55
3.2	จำนวนผู้สมัครรับ เลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งและผู้ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 2 เขต.....57
3.3	อาชีพผู้สมัครรับ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2526.....58
3.4	แสดงฐานะทาง เศรษฐกิจและการศึกษา สังคมของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัด เชียงราย.....60
3.5	การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เมื่อปี 2523 และ 2528.....63
3.6	แสดงอาชีพผู้สมัครรับ เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดปี 2526.....64
3.7	อาชีพของสมาชิกสภาจังหวัด.....65
3.8	อายุของสมาชิกสภาจังหวัด เชียงราย.....66
3.9	สถานภาพทางการศึกษาของสมาชิกสภาจังหวัด.....67
3.10	อาชีพของผู้สมัครรับ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลปี 2528.....69
3.11	แสดงฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสภา เทศบาลปี 2528..70
3.12	สถานภาพสมาชิกสภา เทศบาลที่ได้รับ เลือกตั้ง.....71
4.1	คุณวุฒิทางการศึกษาของบิดามารดาของนักการเมือง.....82
4.2	คุณวุฒิการศึกษาของนักการเมือง (สส., สจ. และสท. จังหวัด เชียงราย).....83
4.3	ฐานะทาง เศรษฐกิจของบิดามารดาของนักการเมือง และนักการเมือง เมือง.....85
4.4	แสดงค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งของนักการเมือง โดยส่วนรวมใน จังหวัด เชียงราย.....86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.5	อาชีพของบิดามารดาของนักรการ เมือง ในจังหวัด เชียงราย.....88
4.6	อาชีพของนักรการ เมืองจังหวัด เชียงราย.....89
5.1	พฤติกรการศึกษาของนักรการ เมือง.....106
5.2	ปัญหาของนักรการ เมือง เกี่ยวกับการศึกษา.....107
5.3	ความรักของบิดามารดาที่มีนัยสำคัญต่อนักรการ เมือง.....108
5.4	ความรักและความ เคารพในตัวเองของนักรการ เมือง.....109
5.5	ความสำคัญของนักรการ เมืองที่มีต่อครอบครัวและสังคม.....110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปประกอบ

รูปที่	หน้า
2.1	แสดงระดับความต้องการทฤษฎีของมาสโลว์.....18
2.2	แสดงความ เชื่อในประสิทธิภาพทางการ เมืองกับการ เข้าไปมีส่วน ร่วมทางการ เมือง.....22
2.3	กลุ่มอาชีพนักการ เมือง.....39
3.1	วงจรการสมัครรับ เลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก สภาจังหวัดและสมาชิกสภา เทศบาล74
4.1	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานทางสังคมระดับการศึกษา และสถานภาพ ทางการเมือง.....78
5.1	ลำดับชั้นการ เข้ามีส่วนร่วมทางการ เมือง.....95
6.1	การจำแนกประเภทนักการ เมืองของจังหวัด เชียงราย.....121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย